

Весела Караиванова-Начева, подуправител на НОИ: Учителският пенсионен фонд е в стабилно финансово състояние

Велина Антова

Г-жо Караиванова, какво е актуалното финансово състояние на Учителския пенсионен фонд към момента и каква е Вашата оценка за досегашното му развитие?

Учителският пенсионен фонд (УчПФ) е професионален пенсионен фонд, който осъществява дейността по изплащане на пенсии и добавки към пенсиите на пенсионираните учители. Неговото администриране и обслужване се извършва от Националния осигурителен институт (НОИ), който се грижи за разумното инвестиране на активите му с цел осигуряване на добра доходност, а от там и по-добри финансови резултати.

Данните за 2016 г. показват, че финансовото състояние на фонда е стабилно, а размерът на активите му непрекъснато нараства. В рамките на миналата година стойността на активите е нараснала с 6,7% спрямо тази през 2015 г. Според последните данни в края на 2016 г. активите възлизат на 461,6 млн. лв. По-голямата част от тях (407,7 млн. лв.) са инвестирани в държавни ценни книжа (ДЦК). Вложените в депозити средства са в размер на 40,0 млн. лв., а 13,9 млн. лв. са в наличност по сметка на фонда в БНБ.

Приходите на УчПФ се формират от осигурителни вноски от работодателите за осигурените лица и от доходите от инвестиране на активите на фонда. През 2016 г. отчетените приходи възлизат на близо 56,0 млн. лв. От тях най-голям дял имат постъпленията от осигурителни вноски, които са 40,2 млн. лв. или 71,9% от общите приходи. Другите източници на приходи за УчПФ са приходите от лихви и отстъпки от държавни ценни книжа (ДЦК) – 15,6 млн. лв., което представлява 28% от приходите.

Разходите за изплащане на пенсии и добавки (включително издръжка) на УчПФ през 2016 г. възлизат на 27,8 млн. лв. За изплащане на добавките от УчПФ на учителите, които не са се възползвали от възможността да се пенсионираат по-рано, са изразходвани 18 млн. лв., което е 64,7% от разходите. Изразходваните средства за срочни пенсии за ранно пенсиониране и пенсиите в пълен размер на учителите са в размер на 9,7 млн. лв.

Разходите за изплащане на пенсии и добавки, отнесени към приходите от осигурителни вноски, са 68,8% през 2016 г., като година по-рано стойността на това съотношение беше 61,8%.

Какви са тенденциите - към увеличаване или към намаляване на броя на ползващите се от Учителския пенсионен фонд?

През последните години е налице тенденция за намаляване броя на учителите. Броят им зависи преди всичко от демографските фактори, свързани с намаляване броя на учениците и по-ниския брой на учителите в младите възрастови групи. За последните 10 години броят на учителите е намалял с 20,4% (около 23 000). Броят на осигурените учители от регистъра на осигурените лица за 2016 г. възлиза на 89 911. Най-голям дял заемат две възрастови групи - от 40 до 49 г. и от 50 до 59 г., които заедно представляват 67,2% от всички преподаватели в страната. За последните три години този процент намалява, като през 2014 г. и 2015 г. е бил съответно 69,4% и 67,9%.

Средногодишният осигурителен доход за учителите през 2016 г. достигна 937,87 лв. Размерът му, отнесен към този на всички осигурени лица у нас за годината, е по-висок с 21,8%.

Отмяната на чл.94, ал.2 на КСО от 2015 г., даде право на учителите, които са изпълнили условията за пенсиониране, да упражнят правото си на пенсия, без да им бъде прекратено трудовото и служебното правоотношение, което определя тенденцията в последните 2 години на плавно повишаване на броя на пенсионерите, получаващи срочна пенсия в намален размер от УчПФ. През 2015 г. техният брой е бил 1692, а през през 2016 г. – 1951. Средният месечен размер на срочните пенсии за ранно пенсиониране за миналата година е 334,29 лв., като номиналното му нарастване спрямо предходните дванадесет месеца е с 7,9%, а реалното – с 9,3%.

Броят на изплащаните от УчПФ срочни пенсии в пълен размер към 31 януари 2016 г. е 158, което е с 36 повече от 2015 г. (ръст от 29,5%). Средният размер на една такава пенсия е 280,10 лв. при номинално и реално нарастване съответно от 3,8% и 5,2%.

По отношение на лицата, които получават добавка от УчПФ, се запазва тенденцията за постепенно и непрекъснато нарастване на броя им – за 2015 г. те са 20 567, а през 2016 г. е 22 883. Средният месечен размер на получаваните добавки за 2016 г. е 64,58 лв. Това показва номиналното нарастване е 6,2% и реалното такова от 7,6%.

Интересуващите се от Учителския пенсионен фонд лица как биха могли да получат допълнителна информация?

Подробна информация за дейността на Учителския пенсионен фонд е публикувана на интернет страницата на НОИ (www.nssi.bg). За по-добрата информираност на лицата създадохме специална рубрика, в която детайлно са описани редът и условията за пенсиониране на учителите, основните параметри от дейността на фонда, както и информация за изпълнението на бюджета му. Също така в рубрика „Статистика“ на сайта присъстват други две публикации на НОИ - „Статистически бюлетин по пенсии“ и Статистически годишник „Пенсии“, където редовно се актуализират данните за броя на пенсионерите от УчПФ, броя на новоотпуснатите, изменените и прекратените лични пенсии и направените разходи за тях, средния месечен размер на изплатените от фонда пенсии и др. статистически данни.

В Статистическия справочник "Демография, икономика и социално осигуряване" има подробни данни за броя на учителите, като са представени разрези по възраст, пол, брой на осигурените лица с учителски осигурителен стаж и средния им осигурителен доход.

Бихте ли споделили малко повече информация за Програмата за профилактика и рехабилитация на НОИ за 2017 г. Могат ли от нея да се възползват и работещите в сферата на средното образование?

Тази година програмата на НОИ за профилактика и рехабилитация стартира в началото на м. април. От нея могат да се възползват всички лица, които са осигурени за общо заболяване, майчинство и/или трудова злополука и професионална болест. За тях трябва да са внесени или дължими осигурителни вноски за период от шест последователни месеца, предхождащи месеца, през който ще се провежда рехабилитацията. Заболяването им трябва да е диагностично уточнено и лекуващият им лекар да е установил необходимост от провеждане на рехабилитация към периода на ползване на паричната помощ. Също така право да ползват програмата имат и лицата, получаващи лична пенсия за инвалидност. Условието за тях е да не са навършили

възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст и срокът на инвалидност в експертното им решение да не е изтекъл.

Програмата е с продължителност 10 дни, като НОИ поема изцяло средствата за нощувките и за ползването до четири основни диагностични и терапевтични процедури дневно, като предоставя и частична помощ за храна в размер на 7.00 лв. за всеки ден от престоя. Тази година програмата се провежда в 49 изпълнители. Подробен списък с изпълнителите на дейността, адресите и телефоните им за контакти и резервации, както и информация за медицинските показания и противопоказания за лечение в тях са публикувани на интернет страницата на НОИ, в рубриката “Обезщетения“.

Желаещите да ползват програмата трябва да представят в съответното териториално поделение на НОИ няколко документа. Един от тях е медицинско направление от лекуващия лекар, което трябва да е издадено до 30 календарни дни преди датата на постъпване в изпълнителя. Изисква се още амбулаторна карта и медицинска документация, удостоверяваща заболяването. Лицата, които работят, трябва да представят и служебна бележка от работодателя им за внесените или дължимите осигурителни вноски, а лицата, които получават лична пенсия за инвалидност - експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК.

Важно е да се знае, че резервациите за постъпване при изпълнителите на дейността е задължение на лицата. Преди извършване на резервацията е необходимо те да се информират от териториалните поделения или от интернет страницата на НОИ за профилните възможности и противопоказанията за лечение във всеки един от изпълнителите на дейността по профилактика и рехабилитация.

Каква е Вашата оценка за партньорството със Синдиката на българските учители?

Успешното администриране и управление на Учителския пенсионен фонд, което НОИ извършва повече от 20 години, в голяма степен се дължи и на ползотворното партньорство със Синдиката на българските учители. В това отношение ние имаме общи цели и приоритети, а именно гарантиране стабилността и устойчивостта на фонда и добро управление и нарастване на финансовите активи. Изпълнението на тези приоритети осигурява възможността за ранно пенсиониране и за добавка към пенсиите на все по-голям брой български учители.

Вярвам, че утвърденото през годините сътрудничество и създадените добри колегиални взаимоотношения и занапред ще допринасят за пълноценното развитие и функциониране на фонда.